

Ügyiratszám: MN/25631-10/2017.

Ügyintéző: **személyes adat**

Email: **személyes adat**

Tárgy: a kirekesztésre alkalmas médiatartalom közzétételét tiltó törvényi rendelkezés megsértése

Melléklet: a www.magyarhirlap.hu internetes sajtótermékben, illetve a Magyar Hírlap című napilapban 2017. augusztus 9-én megjelent „Fekete földrész” című cikk másolata

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsának

1296/2017. (XI. 21.) számú

HATÁROZATA

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (a továbbiakban: Médiatanács) a **személyes adat** által képviselt Magyar Hírlap Kiadói Kft.-vel (1145 Budapest, Thököly út 105-107., továbbiakban: Médiatartalom-szolgáltató) szemben lefolytatott eljárásában megállapította, hogy a Magyar Hírlap Online (www.magyarhirlap.hu) internetes sajtótermékben és a Magyar Hírlap című napilapban 2017. augusztus 9-én megjelent „Fekete földrész” című cikk közzétételével megsértette a kirekesztésre alkalmas médiatartalmak közzétételét tiltó törvényi rendelkezést, ezért

- I. a Médiatartalom-szolgáltatót 75 000 Ft, azaz hetvenötezer forint bírsággal sújtja; valamint**
- II. az alábbi közlemény közzétételére kötelezi:**

„A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa a Magyar Hírlap Kiadói Kft.-vel szemben lefolytatott eljárásában megállapította, hogy a Médiatartalom-szolgáltató a Magyar Hírlap Online (www.magyarhirlap.hu) internetes sajtótermékben és a Magyar Hírlap című napilapban 2017. augusztus 9-én megjelent Fekete földrész című cikk közzétételével megsértette a kirekesztésre alkalmas médiatartalmak közzétételét tiltó törvényi rendelkezést azzal, hogy az írás szerzője az Afrikából érkező bevándorlókat homogén, az európai társadalmakra veszélyt jelentő, az európai civilizációt felszámoló csoportként írta le.”

A közleményt a Médiatartalom-szolgáltató a jogsértést megvalósító internetes sajtóterméke honlapjának nyitóoldalán úgy köteles közzétenni jelen határozat jogerőre emelkedésétől számított három napon belül, hogy a honlap megnyitásakor a teljes információ olvasható legyen a közzétételtől számított hét napig folyamatosan.

A Médiatanács megállapította továbbá, hogy a Médiatartalom-szolgáltató a fenti újságcikk közreadásával nem sértette meg a gyűlöletkeltésre alkalmas médiatartalmak közzétételét tiltó törvényi rendelkezést.

A Médiatartalom-szolgáltató a bírságot e határozat közlését követő hét napon belül köteles megfizetni a Médiatanács Magyar Államkincstár által vezetett 10032000-00295141-00000024 számú számlájára. A bírságfizetési kötelezettség késedelmes teljesítése esetén a Médiaszolgáltató késedelmi pótléket köteles fizetni, melynek mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. Az önkéntes teljesítés elmaradása esetén a Médiatanács a Médiaszolgáltatóval szembeni bírság igényét közigazgatási úton érvényesíti.

E határozat ellen fellebbezésnek nincs helye. A határozat felülvizsgálata az annak közlésétől számított 30 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett, de a Médiatanácshoz (1088 Budapest, Reviczky utca 5.) három példányban benyújtott keresetlevéllel kérhető. A keresetlevél benyújtásának e határozat végrehajtására halasztó hatálya nincs, a keresettel támadott hatósági határozat végrehajtásának felfüggesztése és a tárgyalás tartása a bíróságtól kérhető. A keresetet a bíróság 30 napon belül bírálja el.

INDOKOLÁS

A Médiatanács állampolgári bejelentés alapján a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: **Mttv.**) 167. § (1) bekezdése szerinti hatósági ellenőrzést folytatott le a Médiatartalom-szolgáltató www.magyarhirlap.hu címen elérhető Magyar Hírlap Online internetes és a Magyar Hírlap című nyomtatott sajtótermékében egyaránt 2017. augusztus 9-én megjelent „Fekete földrész” című médiatartalommal kapcsolatban. Az ellenőrzés során felmerült a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: **Smtv.**) 17. § (1) és (2) bekezdésének megsértése.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: **Ket.**) 29. § (1) bekezdése alapján a Médiatanács az Mttv. 182. § c) pontjában foglalt hatáskörében 2017. október 3-án hivatalból hatósági eljárást indított a Médiatartalom-szolgáltatóval szemben. A Ket. 29. § (3) bekezdése szerint az 1047/2017. (X. 3.) számú, MN/25631-6/2017. ügyiratszámú végzésében tájékoztatta a Médiatartalom-szolgáltatót a hatósági ellenőrzés megállapításairól és a Ket. 51. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozattételi jogosultságáról, valamint a Ket. 68. § (1) bekezdés alapján az iratbetekintés lehetőségéről.

A postai tértivevény szerint a Médiatartalom-szolgáltató az eljárás megindításáról értesítő végzést 2017. október 10-én átvette, megfelelően igazolt jogi képviselője útján benyújtott nyilatkozata 2017. október 30-án érkezett.

A Médiatartalom-szolgáltató előadta, hogy a vitatott cikk véleménye szerint nem jogsértő, mert bár a szerző *„karakterisztikus véleményt nyilvánított az afrikai kontinensen tapasztalható radikális népességrobbanásról és annak Európát is jelentősen érintő lehetséges következményeiről”,* egyben a rabszolga-kereskedelem elfogadhatatlanságáról és embertelenségéről, és ezzel összefüggésben a nyugati civilizáció felelősségéről is kifejtette álláspontját.

Álláspontja szerint a cikk a véleménynyilvánítás keretei között értelmezhető publicisztikának tekinthető. Ezzel kapcsolatban utalt a 36/1994. (VI. 24.) számú alkotmánybírósági döntésre, amely kiemelte, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága a demokratikus társadalom egyik alapköve, fejlődésének feltétele, illetve e szabadságjog értelmében a véleménynek tartalom alapú korlátja nincs.

Hozzátette, hogy az illegális bevándorlás korunk egyik legnagyobb problémája, és nem igényel bizonyítást, hogy az Afrikából érkező bevándorlók beilleszkedése sok esetben kudarcot vallott, sőt számtalan hír jelenik meg bevándorlók által elkövetett bűncselekményekről.

A Médiatartalom-szolgáltató végül tájékoztatta a Média tanácsot, hogy a cikket az eljárás megindításáról szóló végzés kézbesítését követően a honlapjáról eltávolította, ám ez nem jelenti azt, hogy elismerte a jogsértést.

A Médiatartalom-szolgáltató az eljárás megszüntetését kérte.

A Média tanács a rendelkezésre álló adatok, különösen a hatósági ellenőrzés és a Médiatartalom-szolgáltató nyilatkozata alapján az alábbi tényállást állapította meg, és azt az alábbiak szerint értékelte.

1. A médiatartalom ismertetése

A sérelmezett cikkben a szerző Afrika jelenlegi gazdasági-, politikai-, társadalmi nehézségeivel, és a földrész irányából Európát érő kihívásokkal, vélelmezett veszélyekkel foglalkozott. Az írás a publicisztika műfajába tartozik, a szerző véleményét közölte a felvetett kérdésekről.

A szöveg első három bekezdése Afrika jelenlegi nehézségeire utal, mindhárom bekezdésben megemlítve a kontinens lakosságát a múltban érintő rabszolga-kereskedelem és gyarmatosítás embertelenségét: „[Afrika] története a modern ember történetének legsötétebb fejezete”; „egy felfoghatatlan brutalitású tragédiásorozat nyomán az emberiség közös szegényfoltjává vált”; „közös értelmezési készlet, fogalom-készlet nincs ennek az iszonyatnak az elbeszélésére”; „játékonysági akciókkal próbálja történelmi lelkiismeret-furdalását csillapítani az európai fehér ember”.

Az ezt követő, jóval hosszabb szövegrészben a szerző a vázolt probléma okait magyarázza. Afrika népességének alakulásával kapcsolatban kifejti, hogy a nagy földrajzi felfedezéseket követően „a fehér ember évszázadokon keresztül roncsolta brutálisan Afrika demográfiai szerkezetét”; az észak-amerikai ültetvényes gazdálkodás munkaerő-szükségletének kielégítése céljából ebben az időszakban több tízmillió fekete-afrikait hurcoltak rabszolgaként Amerikába. Ez egyrészt leírhatatlan emberi szenvedésekkel járt, másrészt azt eredményezte, hogy Afrika népessége 1830 körül Európa népességének alig több mint egyharmada volt csak. E szövegrész végén olvasható a szerző hipotézise, miszerint száz év múlva ez a demográfiai folyamat ellenkezőjére fordul: Afrika népessége „az európai fehér ember akkorra várható összes létszámának nagyjából a húszszorosa” lehet.

Az írás harmadik részében előkerül egy összeesküvés-elmélet. Eszerint a világ meg nem nevezett, láthatatlan urai szándékosan idézték elő az afrikai népességgrobbanást, amelynek az lesz az következménye, hogy embertömegek feleslegessé válnak, és Európába vándorolva fel fogja számolni a nyugati civilizációt. A cikk e harmadik részében megjelent: „a leállíthatatlan burjánzás [értsd: népességnövekedés] azonban **most már tökéletesen feleslegesen ontja magából a globális veszélyes hulladékká tett embernek látszó tárgyak százmillióit, sőt inkább milliárdjait.** (...) Így a túlburjánzó, a jövőben legfőképpen afrikai népesség **tökéletesen feleslegessé vált, nincs és egyre kevésbé lesz, marad számára hely a Földön.**” A szerző elképzelése szerint: „a nagy földrajzi felfedezéseknek nevezett brutális kirablás során a fehér embert használta fegyverként ez a főkonstruktőr az összes többi civilizáció kifosztására és elpusztítására, most viszont ezt a **bevándorlónak nevezett globális veszélyes hulladékot próbálja fegyverként használni az európai fehér ember maradékának felszámolására**”. Az írás végkövetkeztetése: „**Afrika tragédiája így**

válik most a fehér ember és az egész világ tragédiájává, s féltő, hogy ma már ez a pusztító folyamat véglegesen visszafordíthatatlanná vált.

2. A „gyűlöletkeltésre alkalmas” és a „kirekesztésre alkalmas” tényállási elemek médiajogi értelmezése

Magyarország Alaptörvénye Záró és vegyes rendelkezéseinek 5. pontja rögzíti, hogy az Alaptörvény hatályba lépése (2012. január 1.) előtt meghozott alkotmánybírósági határozatok hatályukat veszítik. E rendelkezés ugyanakkor nem érinti az ezen határozatok által kifejtett joghatásokat.

Az Alkotmánybíróság ezt követően rögzítette, hogy *„a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket”* [13/2013. (VI. 17.) AB határozat].

A fentiekre tekintettel a hatósági döntéseknek ugyan nem lehet elsődleges alapja a korábbi alkotmánybírósági gyakorlat, de a Médiatanács döntéseiben, a vizsgált tényállás jogszerűségének mérlegelésekor a sajtó- és véleménynyilvánítási szabadság alkotmányos tartalmának kereteit meghatározó korábbi alkotmánybírósági döntések indokolását is figyelembe veheti.

Az Smtv. 17. § (1) és (2) bekezdése értelmében:

„(1) A médiatartalom nem lehet alkalmas valamely nemzet, közösség, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbség vagy bármely többség, továbbá valamely vallási közösség elleni gyűlölet keltésére.

(2) A médiatartalom nem lehet alkalmas valamely nemzet, közösség, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbség vagy bármely többség, továbbá valamely vallási közösség kirekesztésére.”

Az idézett rendelkezések által tilalmazott magatartás a gyűlöletkeltés, illetve a kirekesztés, a rendelkezés alanyai csoportok, közösségek, melyek közül a jogalkotó egyes, az Alaptörvény és a nemzetközi egyezmények által is kiemelt – nemzeti, etnikai, nyelvi, vallási alapon összetartozó – csoportokat külön nevesített.

Az alkotmánybírósági értelmezés szerint a védett közösség bármely ismérv alapján elkülönülő személyek csoportját jelentheti [30/1992. (V. 26.) AB határozat], azonban az „elkülönülésnek” valósnak és érzékelhetőnek kell lennie. Ahhoz, hogy védelmet kapjon, az adott csoportnak, közösségnek olyan alapon kell szerveződnie, amely tagjai személyiségének lényegét (lényegi elemét) határozza meg [96/2008. (VII. 3.) AB határozat].

Az **Smtv. 17. § (1)** bekezdés érvényesülésének vizsgálata során a Médiatanács a következetes jogalkalmazói gyakorlatnak megfelelően a gyűlölködő kifejezésekkel szembeni korlátozás lehetőségét vizsgáló - büntető-, polgári- és médiajogi vonatkozásban született - alkotmánybírósági határozatokban foglalt mércét veszi alapul.

A 30/1992. (V. 26.) számú alkotmánybírósági határozat az indokolás IV. pontjában a Btk. szövegében szereplő „gyűlöltre uszítást” a Btk.-ban szövegszerűen nem szereplő „gyűlöletkeltéssel” azonos értelműnek tekintette. A határozat indokolása kiemeli, hogy *„[a] véleménynyilvánítás és sajtószabadság körében az emberek meghatározott csoportjai elleni gyűlöletkeltés alkotmányos védelemben részesítése feloldhatatlan ellentmondásban lenne az Alkotmányban kifejezésre jutó politikai berendezkedéssel és értékrenddel, a demokratikus jogállamiságra, az emberek egyenlőségére, egyenlő méltóságára, valamint a diszkrimináció tilalmára, a lelkiismereti és vallásszabadságra, a nemzeti, etnikai kisebbségek védelmére,*

elismerésére vonatkozó alkotmányos tételekkel. Az Alkotmány 2. § (1) bekezdése szerint a Magyar Köztársaság demokratikus jogállam. A demokrácia fogalma rendkívül összetett. A vizsgált kérdés szempontjából azonban lényeges, hogy tartalmilag jelenti a különbözőséghez való jogot, a kisebbségek védelmét, az erőszakról és az erőszakkal fenyegetésről, mint a konfliktusmegoldás eszközeiről való lemondást. A gyűlöletkeltés a fenti tartalmi jegyek tagadása, az erőszak érzelmi előkészítése.” (Hasonlóképpen azonosnak tekintette a gyűlöletkeltést és a gyűlöletre uszítást az 1006/B/2001. számú, és a 165/2011. (XII. 20.) számú AB határozat is.)

Az említett, 30/1992. (V. 26.) számú határozatában az Alkotmánybíróság a korábbi Curiának a gyűlöletre izgatás elkövetési magatartására vonatkozó gyakorlatát idézte, miszerint: „A törvény eme kifejezés alatt „izgat” nem valamely kedvezőtlen és sértő véleménynek nyilvánítása, hanem olyan lázongó kifakadások értendők, amelyek alkalmasak arra, hogy az emberek nagyobb tömegében a szenvedélyeket oly magas fokra lobbantsák, amelyből gyűlölet keletkezvén, a társadalmi rend és béke megzavarására vezethet (Büntetőjogi Döntvénytár 7. köt. 272. 1.). Nem izgatás tehát a bírálát, helytelenítés, kifogásolás, sőt még a sértő nyilatkozat sem; izgatásról csak akkor van szó, midőn a kifejezések, megjegyzések stb. nem az értelemhez szólnak, hanem az érzelmi világra akarnak hatni, s szenvedélyek, ellenséges indulatok felkeltésére alkalmasak. Az izgatás fogalmát illetően egyébként teljesen közömbös, hogy az állított tények valók-e vagy sem; a lényeges az, hogy bár való vagy valótlan adatoknak csoportosítása a gyűlölet felkeltésére alkalmas legyen (Büntetőjogi Döntvénytár 1. köt. 124. 1.).”

A vizsgált médiatartalom tehát „gyűlöletre izgat”, (a Btk. szóhasználatával) „gyűlöletre uszít”, illetve (az Smtv. szóhasználatával) „gyűlöletet kelt” akkor, ha a közli véleménye alkalmas az adott közösséggel szembeni gyűlölet – nagyfokú ellenséges indulat – felkeltésére. A gyűlöletkeltés az adott közösség(ek) ellen irányuló ellenszenv, utálat szélsőséges, erőteljes kifejezése, amely alkalmas arra, hogy másokban is ilyen érzelmeket keltsen, azaz rendkívül súlyos magatartás.

Az **Smtv. 17. § (2)** bekezdésében tilalmazott kirekesztést azon médiatartalom valósítja meg, amely egy adott közösség elszigeteltségét, a társadalom egyéb rétegeitől való idegenségét, különállóságát igyekszik elérni, vagy amellett érvel. Mindez megvalósulhat úgy, hogy az adott médiatartalom a célzott réteggel kapcsolatos megtévesztő, sztereotip gondolatokat, véleményeket felerősíti, vagy ezt célozza.

Akkor minősülhet továbbá egy tartalom kirekesztőnek, ha annak kinyilvánítója arra törekszik, hogy az adott közösség tagjait valamilyen módon megakadályozza abban, hogy alkotmányos jogait érvényesíthessék, illetőleg ezt számukra megnehezítse. Az ilyen szándék végső soron az adott közösség tagjainak a mindenki mással egyenlő mértékben megillető méltósághoz való joga érvényesülését, érvényesíthetőségét ássa alá.

A sajtószabadságot értelmező első határozatában az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy „a sajtó szabadságát arra figyelemmel kell garantálnia az államnak, hogy a sajtó a véleményalkotáshoz szükséges információszerzésnek, a véleménynyilvánításnak és véleményformálásnak kitüntetett jelentőségű eszköze. (...) A sajtószabadság egyéni alapjoként abban az értelemben eszköz, hogy felerősíti az egyéni véleménynyilvánítás hatását, és támogatja a demokratikus közvélemény közérdekű ügyekről való tájékoztatását, a közérdekű ügyekkel kapcsolatos véleményformálást” [37/1992. (VI. 10.) AB hat.].

A 30/1992. (V. 26.) AB határozat kifejtette: „a szabad véleménynyilvánításhoz való jog a fentiek szerint nem csupán alapvető alanyi jog, hanem e jog objektív, intézményes oldalának elismerése egyben a közvélemény, mint alapvető politikai intézmény garantálását is jelenti. A szabad véleménynyilvánítás jogának kitüntetett szerepe ugyan nem vezet arra, hogy ez a jog – az élethez vagy az emberi méltósághoz való joghoz hasonlóan – korlátozhatatlan lenne, de

mindenképpen azzal jár, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jognak valójában igen kevés joggal szemben kell csak engednie, azaz a véleményszabadságot korlátozó törvényeket megszorítóan kell értelmezni.”

A fentiek alapján a vélemény- és sajtószabadság kiterjed a sértő, akár szélsőséges álláspontok közzétételének lehetőségére is. A sajtószabadság korlátozásának nem lehet indoka a szélsőséges vélemények elutasítása, hanem csak más, a sajtószabadsággal szembeni védelemre is érdemes alapvető jog vagy alkotmányos érték [Alaptörvény, I. cikk (3) bekezdés] megóvásának szándéka vezethet a jogsértés megállapítására. A szólás- vagy sajtószabadság gyakorlása nem teszi lehetővé a gyűlöletkeltő és a kirekesztő vélemények közzétételét, azaz a védelem ezen álláspontokra nem terjed ki, ezek a vélemények alkotmányos módon kizárhatók a demokratikus nyilvánosságból. (Ezt az Alkotmánybíróság a jelenleg hatályos törvényi szabályozás kapcsán a 165/2011. (XII. 20.) AB határozatában is megerősítette.)

Az Smtv. 17. §-a, amely a sajtószabadság egyik lehetséges korlátját képezi, nem elsősorban mások - a médiatartalmakban szereplő egyének vagy közösségek - jogait védi; e célra rendelkezésre áll például a büntető- és a polgári jogi szabályozás. A médiahatósági eljárás a megtámadott közösség képviselőinek, tagjainak akaratától függetlenül elindulhat, és ez nem képezi azok önrendelkezési jogának korlátját, arra tekintettel, hogy a szabályozás elsődleges célja a demokratikus nyilvánosság védelme. A médiaszabályozás vonatkozó rendelkezései elsősorban azt célozzák, hogy a közönség (a médiatartalmak befogadói) számára olyan nyilvánosság álljon rendelkezésre, amely tiszteletben tartja az emberek, közösségek egyenlőségét, egyenlő emberi méltóságát, mindamellett, hogy bizonyos mértékben - a sajtószabadság gyakorlása által - lehetővé teszi, megengedi az ezekben való sérelem okozását. Az Smtv. 17. §-a által tehát - közvetett módon - a megtámadott közösségek, illetve azok tagjai is védelemben részesülnek.

A Médiatanács utalni kíván arra a tényre, hogy az Smtv. 17. § (1) és (2) bekezdése szerint már önmagában annak a médiatartalomnak a közzététele is jogsértő, amely gyűlöletkeltésre – a fentiekben idézett fogalmi meghatározások szerint az ellenséges érzelmek felkeltésére –, illetve kirekesztésre alkalmas, és ez a megtámadott közösség sérelmének reális esélyét hordozza. Nem tényállási elem tehát, hogy a gyűlölet érzete, valamint a sztereotip gondolatok a közönségben valóban kialakuljanak, és ebből következően még kevésbé az, hogy a megtámadott közösséget tényleges – fizikai – sérelem vagy fenyegetés érje.

3. A médiatartalom értékelése

3.1. Az Smtv. 17. § (2) bekezdésének megsértése

Előjáróban megállapítható, hogy a vizsgált médiatartalom (interneten, illetve nyomtatásban megjelenő újságcikk) olyan témát érintett (bevándorlás), amely a teljes demokratikus nyilvánosságban érdeklődésre tartott számot. Az ilyen, közügyekre vonatkozó tartalmak vizsgálatakor a Médiatanács álláspontja szerint – egymással versengő jogok és érdekek esetében – a vélelem a sajtószabadság elsőbbsége mellett szól, és a közéleti vita korlátozásához nyomós társadalmi szükséglet kell.

A médiatartalomban azonosítható közösség – a *„most már tökéletesen feleslegesen ontja magából a globális veszélyes hulladékká tett embernek látszó tárgyak százmillióit, sőt inkább milliárdjait”* és a *„most viszont ezt a bevándorlónak nevezett globális veszélyes hulladékot próbálja fegyverként használni az európai fehér ember maradékának felszámolására”* tagmondatok alapján – az Afrikából Európába érkező bevándorlók közössége.

A „bevándorlók” mint közösség azonosítása kapcsán a Médiatanács figyelembe vette, hogy maga a szerző is homogén, a külvilág számára érzékelhető, csoportképző tulajdonsággal

bíró közösségként kezelte az afrikai bevándorlókat. A „közösséget” nem csak saját tagjai meglévő közös vonásai, hanem a velük szemben állóktól való megkülönböztethetőségük is egybekovácsolhatja, jogi értelemben közösséggé teheti. Egy csoport létehez nem szükséges, hogy minden tagjának valamennyi lényeges, személyiségét meghatározó tulajdonsága megegyezzen, elegendő, ha van olyan, a „külvilág” számára is érzékelhető közös tulajdonságuk, személyiségjegyük, amely eléggé lényeges és fontos ahhoz, hogy közöttük kötőerőt képezzen, és őket így csoporttá tegye. Ezt az álláspontot a vonatkozó bírósági joggyakorlat is megerősítette, megállapítva, hogy nemcsak valamely meglévő közös tulajdonság, hanem a társadalom általi észlelés alapján is lehet társadalmi csoportot alkotni (Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak 17.K.31.574/2017/4. sz. ítélete).

Ezt a közösséget a szerző az európai társadalmakra veszélyes, az európai civilizációt (a jövőben) felszámoló csoportként írta le, tagjait tárgyakká, illetve veszélyes hulladéknak nevezte. Emellett a többségi társadalomtól – így elsősorban az európai társadalmaktól – való különállásukat igyekezett elérni, illetve arra alkalmas volt, hiszen nemcsak „globális veszélyes hulladék”-nak minősítette az általa csak „embernek látszó tárgyként” aposztrofált lakosságot, de azt is állította, hogy gyakorlatilag teljes mértékben feleslegessé is váltak, nincsen számukra hely a Földön.

A szerző végül a napjainkban is zajló bevándorlási hullámmal (legalábbis annak Afrikából érkező áradatával) hozta összefüggésbe az előzményként kifejtetteket: az írás szóhasználatával, kifejezésmódjával élve, a „globális veszélyes hulladékká tett embernek látszó tárgyak” (egy feleslegessé vált népesség) az európai társadalmak számára bevándorlók tömegeiként, veszélyként jelentek meg.

Mivel a cikk az afrikai bevándorlókat homogén csoportként kezelte, a fentiekben kifejtettek alapján alkalmas lehetett e csoport valamennyi tagjával kapcsolatos megtévesztő, sztereotip gondolatok, vélemények kialakítására, illetve felerősítésére, ebből adódóan pedig velük szemben ellenséges, kirekesztő érzelmek kialakulását eredményezhette. Azáltal ugyanis, hogy a szerző az afrikai népességet alacsonyabb rendűként ábrázolta, tagjait a tárgyakkal azonosította, akik nemcsak veszélyt jelentenek, de egyenesen feleslegessé is váltak, és jelentős részük Európa felé vette az irányt, az érintett közösség elszigeteltsége, a társadalom egyéb rétegeitől való idegensége, különállósága mellett foglalt állást, illetve amellet érvelt.

A Médiatartalom-szolgáltató nyilatkozatával összefüggésben hangsúlyozza a Médiatanács, hogy a jogsértés megítélése szempontjából irreleváns, hogy – a Médiatartalom-szolgáltató szavaival – *„a bevándorlás korunk világszerte egyik legnagyobb problémája”,* vagy az afrikai bevándorlók *„társadalmi beilleszkedése sok esetben kudarcot vall, sőt számtalan hír jelenik meg az illegális bevándorlók által elkövetett bűncselekményekről”.*

Ezen érvek kapcsán kiemelendő, hogy a cikkben érintett téma vitathatatlanul valós jelenkori probléma, ezért önmagában a témaválasztás nem eredményezheti a sajtószabadság korlátozását. Egy-egy példa alapján ugyanakkor általánosítva tárgynak vagy veszélyes hulladéknak titulálni az Afrikából érkező bevándorlók teljes közösségét, a véleménynyilvánítás olyan formája, amely nem egyeztethető össze a demokratikus nyilvánosság szabta jogi keretekkel. A Médiatanács megítélése szerint az ehhez hasonló, egész Európa tekintetében valós megoldásra váró – egyszerre gazdasági, társadalmi és kulturális – problémák bemutatása során a sajtószabadság érvényre juttatása kiemelt jelentőséggel bír. Erre tekintettel hangsúlyozandó, hogy nem az írás témája, hanem annak feldolgozásmódja, illetve azon üzenete adott okot a jogsértés megállapítására, amely szerint az afrikai népesség egy „feleslegessé vált” homogén közösség, akik számára „nincs és egyre kevésbé lesz, marad hely a Földön”, például Európában.

A fentiek alapján a Médiatartalom-szolgáltató az írás közzétételével megsértette az Smtv. 17. § (2) bekezdését.

Kiemeli a Médiatanács, hogy az Smtv. 17. § (2) bekezdése szerinti tényállás két esetben valósult meg, tekintettel arra, hogy a két különböző médiatartalom-szolgáltatásban (nyomtatott és internetes sajtótermékben) való közzététel két önálló jogsértésnek minősül.

3.2. Az Smtv. 17. § (1) bekezdés érvényesülésének vizsgálata

A rendelkezés fentebb ismertetett értelmezése alapján az Smtv.-beli gyűlöletkeltés az erőszak érzelmi előkészítését, az erőszakos konfliktusmegoldásra való buzdítást jelenti.

A Médiatanács megállapította, hogy ilyen hatást az írás az olvasóból nem válthatott ki.

A véleménynyilvánítás szabadságából adódóan a bevándorlás okozta állapotokkal, társadalmi problémákkal, feszültségekkel kapcsolatos vélemény korlátozás nélkül megjelenhet bármely médiatartalomban, feltéve, hogy nem hordoz gyűlöletkeltő tartalmat, azaz nem ösztönöz a demokratikus eszméktől idegen, érzelmek által vezérelt megoldási módokra.

Az Alkotmánybíróság gyakorlatából ismert tétel ugyanis, hogy a véleménynek tartalom alapú korlátja nincs, a véleménynyilvánítás szabadsága kiterjed a sértő, bántó, szélsőséges álláspontok közzétételének lehetőségére is.

A Médiatanács megállapította, hogy a cikk, noha alkalmas volt az afrikai bevándorlók közösségének kirekesztésére, nem érte el a gyűlöletkeltésnek az alkotmányos és a hatósági gyakorlatban meghatározott szintjét. Érvelésével, a jövőre vonatkozó elképzeléseinek, aggályainak ismertetésével a szerző elsősorban a befogadók gondolkodására próbált hatni, amely sértő lehetett ugyan az adott közösség tagjaira nézve, azonban önmagában nem tekinthető a gyűlöletérzet kiváltására alkalmasnak.

Az eljárás tárgyát képező cikk valós történelmi előzmények bemutatásán keresztül ismertette a szerző álláspontja szerint Afrikában jelenleg felmerülő demográfiai problémákat, azok várható káros következményeként pedig saját vízióját vázolta. Az írás arra mutatott rá, hogy a „fehér ember” évszázadokon átnyúló káros tevékenysége milyen eredményekre vezetett az ezt elszenvedő afrikai kontinens népessége számára, és ez miként hathat vissza a jövőben Európára. Önmagában e „forgatókönyv” felvázolása a Médiatanács álláspontja szerint nem volt alkalmas arra, hogy a befogadóban mindennemű racionalitást nélkülöző, kizárólag érzelmi alapokon nyugvó gyűlöletet, ellenséges indulatokat váltson ki az érintett közösséggel szemben.

A Médiatanács megállapította, hogy a médiaszolgáltató a szóban forgó újságcikk közzétételével nem sértette meg az Smtv. 17. § (1) bekezdését.

A Médiatanács által alkalmazott szankció, a jogkövetkezmény megválasztásánál figyelembe vett szempontok:

Az Mttv. 186. § (1) bekezdése szerint:

„Amennyiben a jogsértés csekély súlyú és ismételtség nem állapítható meg, a Médiatanács, illetve a Hivatal – a jogsértés tényének megállapítása és figyelmeztetés mellett – legfeljebb harminc napos határidő tűzésével felhívhatja a jogsértőt a jogsértő magatartás megszüntetésére, a jövőbeni jogsértésektől való tartózkodásra, illetve a jogszerű magatartás tanúsítására, és meghatározhatja annak feltételeit.”

Az Mttv. 186. § (3) bekezdése szerint *“Amennyiben a felhívás az ügy összes körülményeire tekintettel nem alkalmazható, vagy nem lenne a jogsértés megszüntetésére vonatkozó kötelezettség kikényszerítésére hatékony eszköz, a Médiatanács vagy a Hivatal - a felhívás mellőzésére vonatkozó indokolás nélkül - a jogsértő magatartás tanúsítását megtiltja, illetve az e törvényben foglaltak érvényesítése keretében kötelezettséget állapíthat meg, jogkövetkezményeket alkalmazhat.”*

Az Mttv. 187. § (4) bekezdése szerint:

„(...) ismételtségnek tekintendő, ha a jogsértő a jogerős hatósági határozatban megállapított jogsértő magatartást ugyanazon jogalapon és jogszabályhely tekintetében, ugyanazon tárgykörben, háromszázhatvanöt napon belül ismételten megvalósítja, ide nem értve a csekély súlyú törvénysértéseket.

A Médiatanács jelen határozat meghozatalát megelőzően két alkalommal állapította meg az Smtv. 17. § (2) bekezdésének megsértését a Médiatartalom-szolgáltatóval szemben:

Határozat	Jogsértés időpontja	Alkalmazott jogkövetkezmény
802/2013. (V. 8.)	2013. január 5-	186. § (1) bekezdés 187. § (3) bekezdés b) pont (75 000 Ft bírság)
551/2016. (V. 17.)	2015. november 6-	187. § (3) bekezdés c) pont (közlemény közzététele)

Az 551/2016. (V. 17.) számú határozat 2015. novemberi jogsértés miatt született, ami a jelenlegi jogsértést megelőző 365 napon túl történt, azaz a jogsértés ismételtsége nem állapítható meg.

Az Smtv. 17. § (2) bekezdésében foglalt sértő tartalom közzététele a Médiatanács gyakorlatában súlyos jogsértésnek minősül, amely kizárja az Mttv. 186. § (1) bekezdés szerinti felhívás jogkövetkezmény alkalmazását.

Az Mttv. 187. § (2) bekezdése alapján a Hatóság mind a jogkövetkezmény megválasztásánál, mind a mértékének megállapításánál mérlegelési jogkörrel rendelkezik.

„187. § (2) A Médiatanács és a Hivatal a jogkövetkezményt – a jogsértés jellegétől függően – a jogsértés súlyára, a jogsértés ismételtségére, folyamatosságára, időtartamára, a jogsértéssel elért vagyoni előnyre, valamint a jogsértéssel okozott érdeksérelemre, az érdeksérelemet szenvedett és veszélyeztetett személyek számára, illetve a jogsértéssel okozott kárra, személyiségi jogsérelemre és a jogsértés piacra gyakorolt hatására, továbbá az egyedi ügyben értékelhető egyéb szempontokra tekintettel állapítja meg.

(3) A Médiatanács és a Hivatal - a (7) bekezdés figyelembevételével - a következő jogkövetkezmények alkalmazására jogosult:

b) bírságot szabhat ki a jogsértővel szemben az alábbi összeghatárok szerint:

(...)

bc) országosan terjesztett napilap esetében a bírság összege huszonötmillió forintig,

bf) internetes sajtótermék esetében a bírság összege huszonötmillió forintig terjedhet

(...)

c) a jogsértőt kötelezheti közleménynek vagy a határozatnak a jogsértő internetes honlapjának nyitóoldalán, sajtótermékben vagy megjelölt műsorszámban történő közzétételére a határozatban meghatározott módon és ideig.

(...)

(5) A (3) bekezdésben meghatározott jogkövetkezmények együttesen is megállapíthatók.”

Az érdeksérelemet szenvedettek száma nem állapítható meg pontosan, mivel – tekintettel arra, hogy a rendelkezés elsődleges célja a demokratikus nyilvánosság védelme – az

érdeksérelem potenciálisan kiterjed mindenkire, aki a demokratikus nyilvánosságban részt vesz, azt figyelemmel kíséri, illetve ténylegesen kiterjed közülük azokra, akik a vizsgált médiatartalmat olvasták, azzal akár közvetve találkoztak a nyilvánosság különböző fórumain.

Szintén nem állapítható meg pontosan, hogy az Smtv. 17. § (2) bekezdése által védelemben részesített közösség hány tagból áll, de tekintettel a nyomtatott és az online megjelenésre is, egyértelmű – mind a nyilvánosság, mind az adott közösség vonatkozásában –, hogy az érdeksérelem szenvedettek száma kiemelten magas. A nyomtatott napilap – és természetesen az internetes sajtótermék is – országos elérésű, amely körülmény szintén a jogsértés súlyát növeli.

A jogsértés folyamatossága és időtartama elsődlegesen az internetes megjelenésnél értékelhető: a cikk a közzétételtől (2017. augusztus 9.) 2017. október 10-ig (mintegy két hónapig) volt elérhető, mert a Médiatartalom-szolgáltató az eljárás megindításáról értesítő végzés kézhezvételét követően nyomban eltávolította az írást online felületéről.

Az Mttv. 187. § (2) bekezdése szerinti további mérlegelési szempontok közül a jogsértéssel elért vagyoni előny, a jogsértéssel okozott vagyoni kár, személyiségi jogsérelem, a jogsértés piacra gyakorolt hatása a jogsértés jellegére figyelemmel, valamint a jogsértés ismételtsége nem értékelhető.

I.

A Médiatanács az Mttv. 187. § (3) bekezdés bc) és bf) alpontja szerinti bírság kiszabása mellett döntött.

Az Mttv. 187. § (3) bekezdés bc) és bf) alpontja alapján a Médiatanács huszonötmillió forintig terjedő összegű bírság kiszabására jogosult.

A Médiatanács az ugyanezen jogszabályhely megsértését megállapító 551/2016. (V. 17.) számú határozatában a nyomtatott sajtótermékben megvalósult jogsértés miatt huszonötezer forint, az internetes sajtótermékben megvalósult jogsértés miatt ötvenezer forint, összesen hetvenötezer forint bírság megfizetésére kötelezte a Médiatartalom-szolgáltatót.

A jogsértés óta eltelt egy év kilenc hónapra tekintettel az Smtv. 17. § (2) bekezdésének megsértése miatt kiszabott bírságösszeget a Médiatanács nem emelte, azaz a jelenlegi ügyben a nyomtatott sajtótermékben megvalósult jogsértés miatt a kiszabható bírságmaximum (25 millió Ft) 0,1%-ának megfelelő huszonötezer forint, az internetes sajtótermékben megvalósult jogsértés miatt a kiszabható bírságmaximum (ugyancsak 25 millió Ft) 0,2%-ának megfelelő ötvenezer forint, összesen tehát hetvenötezer forint bírság megfizetésére kötelezte a Médiatartalom-szolgáltatót.

Az internetes közzététel súlyosabb szankcionálását azon körülmény indokolja, hogy a jogsértő tartalom a társadalom szélesebb köre számára, az azonos tartalmú cikk napilapban való megjelenéséhez képest – az eljárás megindításáról szóló végzés kézhezvételét követő azonnali eltávolítás ellenére is – mindenképpen hosszabb időn keresztül elérhető volt.

II.

A vizsgált médiatartalom kárt okozott a demokratikus nyilvánosságban, ezért indokolt a határozatról a nyilvánosságot minél szélesebb körben tájékoztatni. Ennek leghatékonyabb formája az, ha a határozatról maga a Médiatartalom-szolgáltató ad tájékoztatást.

A Médiatanács a honlapon hét napig látható közleményt az elérni kívánt céllal – a jogsértés tényének közvetítése a jogsértéssel érintett személyek felé – arányosnak ítélte, tekintettel arra, hogy az ilyen jellegű jogsértéseknél lényeges, hogy a közönség megfelelő módon értesüljön a jogsértésről és annak mibenlétéről. Erre a bírságszankció alkalmazása

önmagában nem feltétlenül alkalmas. Mindezek alapján a Médiatanács az Mttv. 187. § (3) bekezdés c) pontja szerinti jogkövetkezmény alkalmazását is indokoltnak találta.

A jelen határozatban kiszabott bírság az Mttv. 134. § (13) bekezdése értelmében adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül. A bírság meg nem fizetése esetén a Médiatanács az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 161. §-a szerint intézkedik a bírság behajtásáról az adóhatóság útján. A késedelmesen megfizetett bírságot az Art. 165. § (1) bekezdése alapján az esedékesség napjától késedelmi pótlék terheli, melynek mértéke a 165. § (2) bekezdése értelmében minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része.

A két jogkövetkezmény együttes alkalmazását a Médiatanács elégségesnek, indokoltnak és a jogsértéssel arányosnak ítélte meg, továbbá alkalmasnak arra, hogy a Médiatartalom-szolgáltatót jogkövető magatartásra ösztönözze, visszatartsa a jogsértések elkövetésétől.

A Médiatanács az Mttv. 182. § c) pontja szerinti hatáskörében a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

A Médiatanács egyúttal megállapította, hogy a Médiatartalom-szolgáltató az újságcikk publikálásával nem sértette meg az Smtv. 17. § (1) bekezdését.

Az eljárás során a Ket. 153. §-a szerinti eljárási költség nem merült fel.

A jogorvoslatra történő figyelmeztetés a Ket. 72. § (1) bekezdés da) pontján, az Mttv. 163. § (1) és (3) bekezdésén, valamint 164. §-án alapul, a tárgyalás tartására vonatkozó kérelemről szóló tájékoztatást a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 338. § (2) bekezdése tartalmazza. A jogi képviselővel eljáró fél, valamint a belföldi székhellyel rendelkező gazdálkodó szervezet a Pp. 340/B. §-a és 397/I. § (2) bekezdés b) pontja alapján elektronikusan (ürlapbenyújtás támogatási szolgáltatás igénybevételével) nyújthatja be a keresetlevelet a Médiatanácsnál.

Budapest, 2017. november 21.

A Médiatanács nevében:
dr. Karas Monika

elnök

dr. Kollarik Tamás
hitelesítő tag

Kapják:

1. személyes adat